

Hyväksytty Kansallisen Kokoomuksen puoluekokouksessa 8. – 10.6.2001 Lahdessa

Kokoomuksen EU-tulevaisuuskannanotto

KOKOOMUS HALUAA VAHVAN JA TULOSELLISEN EUROOPAN UNIONIN

Kansallisen Kokoomuksen mielestä Euroopan unionin tulevaisuuden tärkeimmät tehtävät ovat

- laajentumisen toteuttaminen,
- unionin tärkeiden ydintehtävien määrittely ja toiminnan tehostaminen,
- jäsenvaltioiden ja unionin välisen tehtäväjaon selkeyttäminen sekä
- kansalaisten unionia kohtaan tunteman luottamuksen vahvistaminen.

Me kokoomuslaiset haluamme kehittää Euroopan unionia vahvana jäsenvaltioiden ja kansojen liittona. Me uskomme sellaiseen eurooppalaiseen yhteisöön, jonka päätöksenteko perustuu yhteisiin ja tasavertaisiin pelisääntöihin, jonka toimivalta on selkeästi määritelty ja joka keskittyy vain sellaisiin asioihin, joiden hoitamisesta yhteisötasolla EU-maat ja niiden kansalaiset todella hyötyvät.

Unioni tarvitsee yhden selkeän perussopimuksen

Kokoomuksen mielestä Euroopan unionin sekavaa ja monimutkaista sopimusjärjestelmää on yksinkertaistettava. Unionin toimintaperiaatteet pitäisi koota yhdeksi perussopimukseksi, jossa määritellään mm. unionin toimintaa ohjaavat yleiset periaatteet ja tavoitteet, unionin ja jäsenvaltioiden välinen toimivaltajako sekä unionin toimielimet ja niiden väliset valtasuhteet.

Eurooppalaisessa tulevaisuuskeskustelussa kokoomus ei tue EU:n kehittämistä liittovaltioksi. Liittovaltiossa unionin perustuslaista ja toimivallasta päättäisivät unionin lainsäädäntövaltaa käyttävät toimielimet. Nykyisessä EU:ssa perussopimusten muutoksista sovitaan kuitenkin itsenäisten jäsenvaltioiden välisillä sopimuksilla. Kokoomuksen mielestä näin tulee olla jatkossakin.

EU on jo nykyään enemmän kuin valtioliitto, mutta vähemmän kuin liittovaltio. Kansainvälisenä järjestönä EU on kokonaan omaa lajiaan, ja sellaisena kokoomus haluaa sitä jatkossakin kehittää.

Yhteisöllisyys on EU:n voima

Yhteisöllisyys on malli, jonka pohjalta kokoomus haluaa Euroopan unionia kehittää. Se on koko EU:n toiminnan kulmakivi. Yhteisöllisyys tarkoittaa yhteistä eurooppalaista lain-

säädäntöä niillä aloilla, joilla jäsenvaltiot ovat luovuttaneet osan kansallista suvereni-teettiaan yhteisölle.

Yhteisöllisyys tarkoittaa lakien säätämistä neuvoston ja parlamentin yhteispäätöksellä komission aloitteesta ja yhä useammin jäsenvaltioiden määräenemmistöllä neuvostossa, jolloin yksittäisen jäsenvaltion kapeat kansalliset edut eivät voi estää koko EU-alueen kehitykselle tärkeiden säädösten hyväksymistä. Yhteisöllisyyteen kuuluu myös hyväksytyjen lakien oikeudellinen sitovuus ja valvonta.

Kokoomuksen mielestä pienen jäsenmaan edut tulevat parhaiten huomioiduksi silloin, kun eurooppalaiset asiat valmistellaan ja niistä päätetään yhteisten pelisääntöjen ja yhteisen toimielinrakenteen puitteissa, eikä suurten jäsenvaltioiden valtaa korostaen yhteisö-rakenteiden ulkopuolella.

Euroopan unionin toiminnan tehokkuuden ja vastuullisuuden kannalta on tärkeää, että uudessa sopimuksessa määritellään neuvostolle, komissiolle ja parlamentille selkeät tehtävät ja riittävän itsenäinen asema niiden hoitamiseksi. Lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan käytössä toimielinten välisiä tehtäviä on selkeytettävä järkyttämättä kuitenkaan niiden välistä tasapainoa. Toimielinten sisäistä toimintaa on tehostettava ja niiden välistä yhteistoimintaa on yksinkertaistettava laajentuvan unionin päätöksentekokyvyn vahvistamiseksi.

Jäsenvaltioiden ja unionin tehtäväjako on selkeytettävä

Jäsenvaltioiden ja EU:n välistä toimivaltajakoa on pyrittävä selkeyttämään perussopimuksessa, mutta tyhjentävän toimivaltaluettelon kirjaaminen olisi epärealistinen ja epäviisas tavoite. Ns. jaetun toimivallan alueella on sovellettava tehokkaasti läheisyys- ja suhteellisuusperiaatetta ratkaistaessa, mikä säätelytaso ja -tapa soveltuu parhaiten eri tilanteissa.

Kokoomuksen mielestä EU:n toiminnan tavoitteeksi pitää asettaa "vähemmän, mutta parempaa". Tällöin jäsenmaat antaisivat tietyissä asioissa EU:lle kaikki edellytykset toimia tehokkaasti enemmistöpäätöksin ja keskitetysti. Toisissa asioissa EU pidättäytyisi joko kokonaan toiminnasta tai pyrkisi vain yhteen sovittamaan ja vertailemaan kansallisia poliittisia toimia.

Sisämarkkinat, kauppapolitiikka sekä talous- ja rahaliitto ovat edelleen ne tärkeät tehtäväalueet, joiden tehokkaasta hoitamisesta unioni tuottaa eniten lisäarvoa jäsenvaltioiden yrityksille ja ihmisille. Kokoomuksen mielestä EMU:n kolmannen vaiheen toteutuminen edellyttää jäsenmaiden talouspolitiikan tiiviimpää yhteensovittamista ja sisämarkkinoiden toimivuuden tehostamista. Unionin on otettava käyttöön ympäristö- ja energiaverotuksen vähimmäistasoja. Erityinen huomio on kiinnitettävä EU-alueen taloudellisiin rakenneuudistuksiin sekä kansallisten hyvinvointipalvelujen rahoitusperustan kestävyys. Euroopan talouden on oltava kilpailukykyinen avoimessa maailmantaloudessa

Euroopan unionin on oltava aktiivinen ja vastuullinen globaali toimija. Kokoomuksen mielestä unionin on toimittava vapaan maailmankaupan ja kestäväen kehityksen edellytysten vahvistamiseksi koko maailmassa. Aivan erityinen haaste on ilmastomuutos, joka edellyttää pikaisia maailmanlaajuisia ratkaisuja. Unionin tulee aktiivisesti edistää kansainvälistä yhteistyötä rahoitusmarkkinastruktuurin kehittämisessä. Sen on kyettävä luomaan myös todellinen kriisinhallintakyky eurooppalaisen rauhan ja vakauden turvaamiseksi.

Laajentumisen ja maailmankaupan vapauttamispyrkimykset ovat luoneet poliittisia paineita kansallista EU:n yhteinen maatalouspolitiikka sekä alue- ja rakennepolitiikka. Kokoomus katsoo kuitenkin, että yhteistä maatalous- ja koheesiopolitiikkaa tarvitaan edelleen, mutta tukien kansallista rahoitusvastuuta on ennakkoluulottomasti harkittava. Kokoomus ei katso olevan edellytyksiä yhteisöbudjetin merkittävään kasvattamiseen. EU:n varojen käytössä on noudatettava yhtä tiukkaa linjaa kuin kansallisessa taloudenpidossa.

Laajentuvaa unionia on kehitettävä myös vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueena. Kokoomus pitää tärkeänä, että unionin ulkorajojen ylittämiseen ja valvontaan liittyvä politiikka on riittävän yhtenäistä, jotta ihmiset voivat liikkua vapaasti ja turvallisesti EU-alueen sisällä. Se edellyttää yhteistä linjaa erityisesti turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikassa sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Samalla on vahvistettava ihmisten ja yritysten oikeudellista asemaa ja näiden oikeuksien toteutumista koko EU-alueella.

Työvoimapolitiikkaan ja sosiaaliturvaan liittyvät kysymykset, henkilöverotus, koulutus, kulttuuri, terveys sekä alueellinen suunnittelu ovat kokoomuksen mielestä esimerkkejä sellaisista asioista, joissa lainsäädäntövallan tulee pääsääntöisesti olla kansallisella tai paikallisella tasolla.

Euroopan unionin demokraattisen legitimitetin vahvistaminen

Euroopan unionin demokraattinen legitimitetti nojaa kahteen parlamentaariseen järjestelmään - Euroopan parlamenttiin ja kansallisiin parlamentteihin. Euroopan parlamentilla on Amsterdamin ja Nizzan sopimusten jälkeen vahvistunut asema lainsäädäntö- ja budjettivallan käyttäjänä. Kansallisen EU-politiikan valvonta on niin vahva kuin kunkin jäsenvaltion parlamentin asema on suhteessa omaan hallitukseensa. Tämä kaksinkertainen demokraattinen kontrolli on periaatteessa riittävä. Kokoomuksen yhteisöllisyyttä korostavassa mallissa päätöksenteon demokraattisuutta voidaan siis kehittää nykyisten institutionaalisten rakenteiden pohjalta.

Läheisyysperiaatteen mukaan poliittiset päätökset pitää tehdä mahdollisimman lähellä kansalaisia. Periaatteen toteutumisen valvomiseksi on ehdotettu mm. toisen kamarin perustamista Euroopan parlamenttiin. Emme kannata tällaisen uuden rakenteen luomista. Parempi tapa valvoa läheisyysperiaatteen toteutumista olisi esimerkiksi velvoittaa komissio pyytämään kansallisilta parlamenteilta lausunto läheisyysperiaatteen toteutumisesta aina ennen uuden säädösehdotuksen antamista. Myös EY-tuomioistuimen suorittamaa oikeudellista valvontaa pitäisi vahvistaa.

Kokoomuksen mielestä EU:n ministerineuvoston kokoukset on muutettava avoimiksi ja julkisiksi, sillä neuvosto on ensisijaisesti lainsäädäntöelin ja demokraattisessa järjestelmässä uusia lakeja koskevan päätöksenteon tulee aina olla julkista.

Päätöksentekorakennetta on yksinkertaistettava ja tehostettava

Nizzan huippukokouksessa joulukuussa 2000 hyväksytty EU:n uusi päätöksentekojärjestelmä ei täytä riittävän hyvin demokraattisen päätöksenteon laatuksia; se ei ole riittävän selkeä, avoin ja läpinäkyvä, eikä missään mielessä tehokas.

Kokoomuksen mielestä vuoden 2004 EU:n hallitusten välisessä kokouksessa onkin päätöksentekojärjestelmää yksinkertaistettava ja tehostettava erityisesti neuvoston osalta. Tällöin olisi pienten ja suurten jäsenmaiden keskinäiseen kunnioitukseen perustuvalla tavalla huomioitava EU:n kaksoisluonne jäsenvaltioiden ja kansojen unionina.

Yksi parhaista legitimiiden, selkeyden ja tehokkuuden vaatimukset täyttävistä päätöksentekomalleista on ns. yksinkertainen kaksoisenemmistö, jossa määräenemmistö päätösten kriteerinä olisi jäsenvaltioiden enemmistö, joka edustaa myös väestön enemmistöä.

Ministerineuvoston työskentelyä voidaan kokoomuksen mielestä kehittää perustamalla pääministerien edustajista koostuva ministerineuvosto tehostamaan ns. yleisten asioiden eli laajojen horisontaalisten kysymysten käsittelyä ja Eurooppa-neuvostojen valmistelua.

Laajentuminen kannattaa

Kokoomus pitää tärkeänä, että Eurooppalaisen vakauden ja vaurauden alue laajentuu. Keski-Euroopan ja Baltian maiden hyvä taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys on suomalaistenkin etu. Pitkällä tähtäimellä se lisää kansalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta kasvattamalla koko Euroopan kilpailukykyä ja vahvistamalla maanosamme poliittista vakautta. Laajentuminen tuo vaikutusvaltamme piiriin myös EU:n nykyrajojen takaiset ympäristöongelmat.

EU:n tulevaisuudesta on käytävä avoin poliittinen keskustelu, jotta tehtäville ratkaisuille saadaan mahdollisimman vahva kansalaisten tuki. Irlannin kansanäänestyksen päätös olla ratifioimatta Nizzan sopimusta on valitettava esimerkki siitä, kuinka etäisiksi monet Euroopan kansalaiset kokevat unionin lähitulevaisuuden haasteet.

Ennen uutta hallitusten välistä konferenssia vuonna 2004 EU:n perussopimusten muutoksista on keskusteltava laajapohjaisessa valmisteluelimessä, johon pitäisi osallistua jäsenvaltioiden hallitusten, komission, ja Euroopan parlamentin edustajien lisäksi myös kansallisten parlamenttien ja hakijavaltioiden edustajat. Kansalaisilla, kansalaisjärjestöillä ja eurooppalaisilla puolueilla tulee olla mahdollisuus ilmaista näkemyksensä.

Kokoomuksen mielestä erityisesti pienen maan tulevaisuuden kannalta on tärkeitä ymmärtää Euroopan muutosta ja tunnistaa ympäristössämme vaikuttavat kehityslinjat. Euroopan integraatio, sen syveneminen ja laajeneminen, yhdessä Naton laajenemisen kanssa ovat globalisaation ohella keskeisimmin suomalaisten tulevaisuuteen vaikuttavia poliittisia ja taloudellisia trendejä. Kokoomuksen mielestä niihin sisältyy Suomen kannalta enemmän mahdollisuuksia kuin uhkia. Yhdessä Venäjän kehityksen kanssa ne muodostavat kokonaisuuden, johon meidän on osattava asettaa myös oma Eurooppa-politiikkamme. Meidän on omista lähtökohdistamme osallistuttava aktiivisesti Euroopan muutoksen johtamiseen.